

Gruvor ingen vändning uppåt

Publicerad i:

<http://www.nsd.se/opinion/gruvor-ingen-vandning-uppat-9060677.aspx> , 2015-02-06

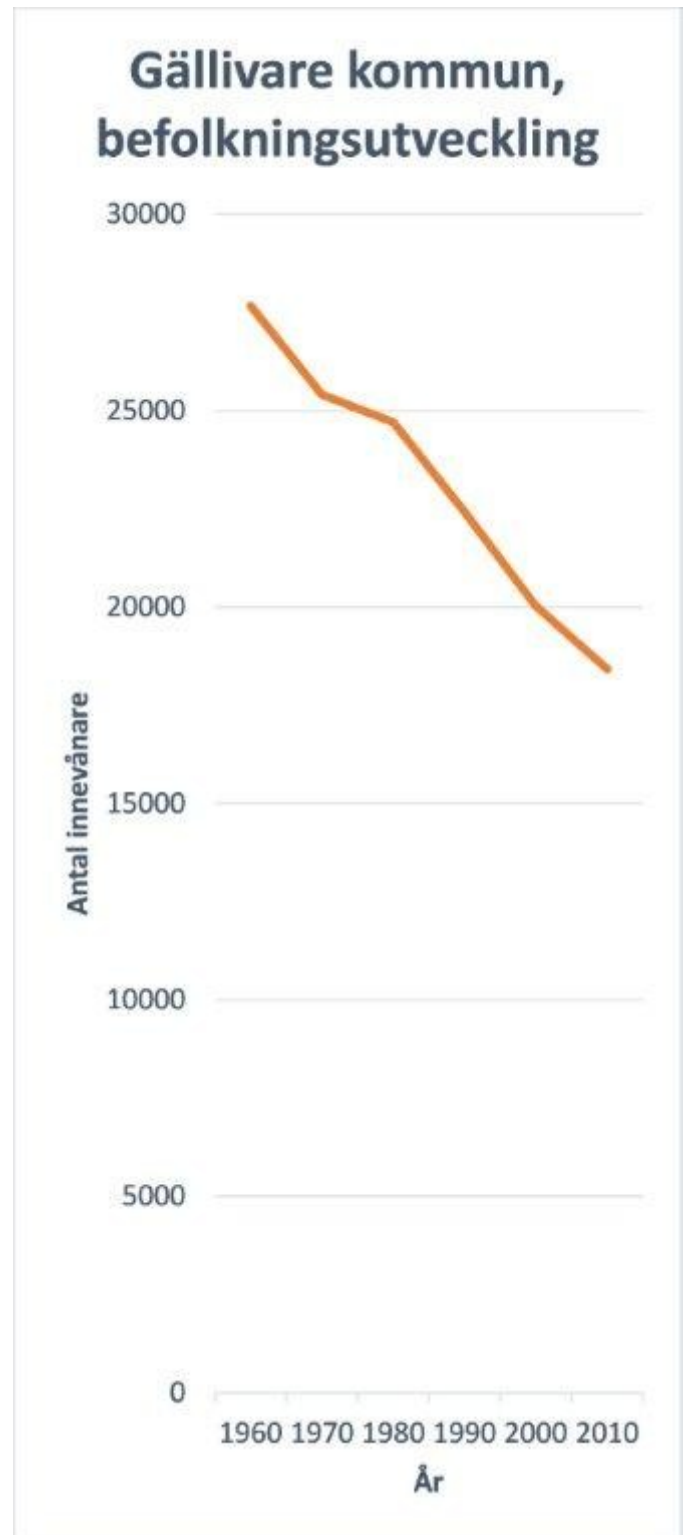
<http://www.kuriren.nu/opinion/gruvor-ingen-vandning-uppat-8110586.aspx> , 2015-02-10

<http://www.pt.se/opinion/debatt/fler-gruvor-ger-inte-tillvaxt-9055635.aspx> , 2015-02-05

Flera gruvor skulle inte ge inlandskommunerna långsiktig tillväxt. Det är förvånande att det finns en sådan tro att gruvetableringar vänder utvecklingen uppåt, och säkrar en ständigt växande befolkning och ekonomi.

Låt oss för tillfället bortse från de negativa miljöeffekterna av gruvor, att rika naturområden av stor betydelse förstörs för djur- och växtlivet, för rennäringen, för turismnäringen och för människors välbefinnande. Att koldioxidutsläppen är enorma. Att vattnen riskerar förgiftas långvarigt såsom runt de öde gruvsamhällena Nautanen och Laver, att grundvatten och dricksvattentäkter riskerar förgiftas, såväl som fisk och annat djurliv i vattendragen, och att slutförvaring av gruvavfallet är behäftad med miljörisker eller katastrofer, och att sladdammhaverier inte bara är en risk vid Aitik.

Låt oss också bortse från konkursade gruvor där inte miljöskadorna åtgärdas. Låt oss istället titta på vad ett par framgångsrika gruvetableringar kan innebära för en kommun vars ekonomi i hög grad är beroende av gruvnäringen. Självklart innebär starten eller expansionen av en gruva ett större eller mindre antal nya arbetstillfällen, men i det långa loppet är verksamheten underkastad normal industriell rationalisering. Produktiviteten ska ständigt höjas, alltså antalet anställda per producerad kvantitet sänkas. Den ekonomiska betydelsen av gruvan minskar också när antalet gruvarbetare minskar.

Gällivare är den kommun i länet som är mest beroende av gruvnäringen. Diagrammet visar befolkningsutvecklingen enligt Statistiska Centralbyrån. Utvecklingen går stadigt utför trots omfattande gruvverksamhet. Avfolkningen har inte vänts till tillväxt trots två stora framgångsrika gruvor, LKAB:s järngruva i Malmberget och Bolidens koppargruva vid Aitik. Sedan 1960 har befolkningen minskat med en tredjedel. Aitikgruvans dagbrott med avfallsupplag och slamdammar är det största sår som finns i Sveriges natur, cirka en mil långt. I gruvan arbetar 670 personer. Hur många nya Aitikdagbrott skulle behöva brytas upp för att behålla Gällivares befolkningstal?

Vi måste inse fakta. Kurvan lutar otvetydigt neråt. Vilka förutsättningar finns på respektive ort, och vilka näringar har möjlighet att långsiktigt vara stabila och hållbara? Socialt, ekonomiskt, ekologiskt och klimatmässigt? Lyckträffar med malmkroppar som räcker hundra år är inte att vänta. Däremot finns en potential i oförstörd natur.

Hundra gruvarbeten som försvinner när malmen är slut om tio år, eller tjugo arbetstillfällen i renskötseln som kan finnas kvar över hundra år, vad är mer värt för bygdens framtid? Besöksnäringen växer mer än andra näringar, och den kan inte automatiseras. Naturturism, fiske och rennäring kräver oförstörd natur.

Vårt behov av metall ligger inte bakom gruvboomen, utan det gör vinstintressen. Att återvinna metall har inte fått tillräcklig prioritet. Man måste undvika falska förhoppningar för att kunna finna verkligt hållbara lösningar.

Lars Andersson, ordförande, Naturskyddsföreningen i Norrbottens län